

Vän eller fiende? Du måste veta

Krigshistorien uppvisar massor av tragiska exempel på felaktig identifiering. Det som torde vara mest påtagligt för flygare är de många ödesdigra misstag som gjordes i flygkriget 1939 - 1945. Åtskilliga flygplan och besättningar gick förlorade genom bristande utbildning i flygplanigenkänning.

Man får ofta höra de typiska invändningarna: "Farterna är för höga. Höjderna är för stora. Flygplanen är så lika nuförtiden. Tryk på knappen och låt radarn göra jobbet!"

Undersökningar i USA har klart bevisat att alla åsikter av detta slag är felaktiga. Visst är det förståeligt att en pilot eller en flygskytt som under många år tränat sig i konsten att skjuta ner fiender gärna griper chansen när något oidentifierbart närmar sig, men det går att identifiera det.

En intervju med förare som hade mellan 15 och 100 timmars flygning med överljudfart visar att identifiering i överljudfarter är möjlig till 98 procent. Somliga ansåg att efter 80 timmars erfarenhet av dylik flygning var man uppe i 100 procent.

Identifieringsradar är en fin uppfinning men den är också farlig. Många har glömt att slå till den; i andra fall har den inte fungerat. Skall ett flygplan behöva skjutas ner för att det kommer hem utan att ha IK-anläggningen igång? Ja, kanske om vi enbart litar oss till robotar inom luftförsvaret, men än så länge är det i första hand baserat på jakt och identifieringsmöjligheterna är ju just en av de bemannade flygplanens fördelar. Så länge vi själva sitter i dessa ska vi ta vara på den fördel som det mänskliga ögat i detta fallet ger. För den välövade identifieringsblicken krävs det ofta blott en futtig sekund för att en katastrof skall undvikas!

Samma sak gäller fartyg. Ett klassiskt exempel är lastfartyget Empire Pelican som under andra världskriget var på väg genom Medelhavet till Malta med livsmedel och ammunition. Under tre dagar fick hon eskort ur italienska flygvapnet, trasslade in sig i en italiensk konvoj för att slutligen bli beskjuten av Maltas strandbatterier innan hon blev igenkänd!